

NOTĂ INFORMATIVĂ
la proiectul hotărârii Comisiei Electorale Centrale
„Cu privire la înaintarea propunerilor de modificare a Codului electoral și a
legislației conexe”

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului
Comisia Electorală Centrală - în calitate de organ specializat în domeniul electoral și în temeiul art. 22 alin. (1) lit. b) din Codul electoral nr. 1381/1997.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite
<p>Potrivit art. 22 alin. (1) lit. a) și b) din Codul electoral, în calitate de organ specializat în domeniul electoral, Comisia Electorală Centrală studiază modalitatea organizării și desfășurării alegerilor cu scopul de a perfecționa legislația și procedurile electorale, precum și înaintează Guvernului și Parlamentului propuneri cu privire la oportunitatea operării unor modificări în legislația electorală.</p> <p>În contextul atribuțiilor Comisiei menționate mai sus, precum și în vederea realizării Planului de acțiuni al Comisiei Electorale Centrale pentru anul 2021, aprobat prin hotărârea CEC nr. 4664/2021 (anume a activităților ce vizează perfecționarea cadrului legislativ electoral și a celui conex), prin Dispoziția Președintei Comisiei Electorale Centrale nr. 51-a din 8 octombrie 2021 a fost constituit Grupul de lucru pentru revizuirea Codului electoral și a legislației conexe.</p> <p>Astfel, propunerile de revizuire a legislației electorale și a celei conexe, formulate și analizate de Grupul de lucru, s-au bazat inclusiv pe recomandările misiunilor naționale și internaționale de observare a alegerilor, cele mai bune practici de aplicare a legislației electorale și a celei conexe, precum și pe propunerile de revizuire înaintate de A.O. Promo-LEX și ADEPT în perioada 20 – 24 ianuarie 2022.</p> <p>De asemenea, în contextul examinării rezultatelor alegerilor, Curtea Constituțională a formulat mai multe adrese Parlamentului în care a atras atenția legislativului asupra deficiențelor existente în Codul electoral. Respectiv, prin propunerile de modificare a Codului electoral și a legislației conexe se urmărește, în special, eliminarea deficiențelor sesizate de organul de jurisdicție constituțională (care nu au fost înlăturate prin Legile nr. 154/2017 și nr. 113/2019), precum și implementarea recomandărilor formulate de misiunile naționale și internaționale de observare a alegerilor în rapoartele lor.</p> <p>Mai mult, prin propunerile înaintate se urmărește scopul perfecționării procedurilor judiciare de examinare a contestațiilor de către organele electorale și instanțele de judecată. Menționăm că, odată cu intrarea în vigoare a Codului administrativ, au fost stabilite principii noi de examinare a procedurilor administrative și a cauzelor de contencios administrativ, iar practica ultimelor scrutine a arătat imposibilitatea aplicării prevederilor din Codul electoral referitoare la contenciosul electoral, fapt ce a determinat instanțele de judecată să aplice prioritar prevederile Codului administrativ.</p> <p>Suplimentar, având în vedere caracterul dinamic al proceselor electorale, precum și rolul din ce în ce mai determinant al tehnologiilor informaționale pentru relațiile economice și sociale, se urmărește scopul de a digitaliza unele procese electorale. Respectiv, apare necesitatea de a reglementa la nivel de lege organică aplicabilitatea sistemelor electronice, cum ar fi: SSI „Control financiar”, SIA „Registrul de stat al alegătorilor”, SIA „Observatorii” sau SIA „Verificare liste de subscripție”.</p> <p>Menționăm că obiectivele de digitalizare a proceselor electorale și perfecționarea SIASA sunt prevăzute și în Planul de acțiuni al Comisiei Electorale Centrale pentru anul 2022 în conformitate cu activitățile prevăzute în Planul strategic al CEC pentru anii 2020-2023, aprobat prin hotărârea CEC nr. 314/2022.</p>
3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu cea a Uniunii Europene
Nu este necesitate.
4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul de hotărâre „Cu privire la înaintarea propunerilor de modificare a Codului electoral și a legislației conexe” cuprinde trei puncte, după cum urmează:

1. Primul punct din proiectul de hotărâre prevede aprobarea propunerilor de modificare a unor legi, conform anexelor la proiectul de hotărâre.

Principalele prevederi care se propun a fi modificate se referă la:

- modificarea procedurii de desemnare a membrilor Comisiei Electorale Centrale. Se propune în special modificarea entităților care urmează să desemneze membrii Comisiei, după următoarea formulă: un membru să fie desemnat de Președintele Republicii Moldova, doi membri să fie desemnați de Guvern, doi membri – de Consiliul Superior al Magistraturii și doi membri – de Parlament;

- modificarea componenței CEC prin reducerea numărului de membri de la 9 la 7 și permanentizarea activității celor 7 membri ai CEC;

- ziua alegerilor. Potrivit art. 8 din Codul electoral, alegerile se organizează într-o zi de duminică. Prin proiectul înaintat se propune ca alegerile să se organizeze într-o zi de sâmbătă, iar, din motive obiective, în unele circumscripții sau secții de votare alegerile să poată fi organizate pe parcursul a două zile consecutive;

- permanentizarea activității consiliilor electorale de circumscripție de nivelul al doilea;

- perfecționarea legislației ce vizează finanțarea campaniilor electorale și a grupurilor de inițiativă, în special instituirea unei obligații pozitive de deschidere a contului special de către instituțiile bancare, clarificarea atribuțiilor de control ale CEC în domeniul finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale, reglementarea statutului trezorerului (persoane responsabile de finanțele concurenților electorali);

- reglementarea expresă a procedurilor electorale de colectare a semnăturilor pentru susținerea candidaților independenți și candidaților la funcția de Președinte al Republicii Moldova, precum și procedura de prezentare și verificare a listelor de subscripție;

- delimitarea statutului observatorilor naționali și celor internaționali;

- perfecționarea procedurii de depunere și examinare a contestațiilor în perioada electorală, precum și ajustarea acestor proceduri la prevederile și principiile Codului administrativ;

- clarificarea mecanismului de inițiere a referendumurilor de către cetățeni;

- perfecționarea aspectelor ce vizează examinarea și soluționarea contestațiilor de către organele electorale și aspectele privind răspunderea juridică a subiecților electorali.

2. Conform celui de-al doilea punct din proiectul de hotărâre, propunerile formulate de Comisia Electorală Centrală vor fi transmise Guvernului Republicii Moldova și Parlamentului spre examinarea oportunității de modificare a legislației electorale și a celei conexe,

3. Al treilea punct se referă la modul/data de intrare în vigoare și publicarea hotărârii în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web oficială a Comisiei Electorale Centrale.

5. Fundamentarea economico-financiară

Propunerile de modificare a legislației electorale și a celei conexe presupun cheltuieli suplimentare, însă acestea nu pot fi evaluate la etapa consultărilor publice, ci doar după aprobarea acestora de către legislativ.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Prin adoptarea prezentei hotărâri și, eventual, adoptarea de către legislativ a proiectului de lege pentru modificarea unor acte legislative, va apărea necesitatea modificării altor legi, cum ar fi: Codul administrativ, Codul penal, Codul contravențional, Legea nr.294/2007 privind partidele politice, Legea nr. 155/2011 pentru aprobarea Clasificatorului unic al funcțiilor publice, Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar etc.

7. Avizarea și consultarea publică

În contextul activității Grupului de lucru pentru revizuirea Codului electoral și a legislației conexe, pe parcursul lunii ianuarie curent, au fost organizate mai multe ședințe de lucru la care au participat judecători și reprezentanți ai organizațiilor nonguvernamentale de profil (ADEPT, Promo-LEX), fiind înaintate propuneri de modificare a legislației electorale.

La data de 3 februarie 2022, Comisia Electorală Centrală a prezentat public, în cadrul unei videoconferințe, „Concepția de modificare a legislației electorale și conexe” (link: https://a.cec.md/ro/comisia-electorala-centrala-a-prezentat-viziunea-conceptuala-de-modificare-2781_101143.html). În cadrul aceluiași eveniment, s-a menționat că, după publicarea documentului redactat, vor fi inițiate o serie de consultări și dezbateri, după caz tematice, pentru a asigura un proces transparent, astfel încât fiecare parte interesată/subiect electoral să aibă posibilitatea să-și formuleze punctul de vedere.

Ulterior, la data de 9 februarie 2022, a fost prezentat spre consultări publice proiectul hotărârii „Cu privire la înaintarea propunerilor de modificare a Codului electoral”, fiind stabilit ca termen limită pentru înaintarea propunerilor și recomandărilor data de 9 martie 2022 inclusiv.

Informații în acest sens se regăsesc la compartimentul „Cadrul normativ”, rubrica „*Transparență decizională*”, subrubrica „*Procesul decizional*”, poziția nr. 1 (anul 2022).

8. Constatările expertizei anticorupție

Expertiza anticorupție va fi efectuată ulterior, după finalizarea și înregistrarea proiectului de lege.

9. Constatările expertizei de compatibilitate

Expertiza de compatibilitate va fi efectuată ulterior, după finalizarea și înregistrarea proiectului de lege.

10. Constatările expertizei juridice

Expertiza juridică va fi efectuată ulterior, după finalizarea și înregistrarea proiectului de lege.

11. Constatările altor expertize

Vor fi incluse ulterior, dacă vor fi efectuate.